СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXXII. Число 2. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 3. січня, 1924. VOL. XXXII. No. 2. Jersey City, N. J., Thursday, January 3, 1924. THREE CENTS

ЧЛЕНИ КОНҐРЕСУ ПРОТИ ПРОДАЖІ ОРУЖА МЕКСИКОВИ

ВАШІНҐТОН, 31. грудня. — Ферчайлд, республиканський конґресмен з Ню Йорку, предложить на найблизчім засіданню резолюцію, щоби розслідити продаж оружа американським урядом мексиканському урядови Обреґона. Конґресмен буде старатися довести до докладного розгляненя мексиканської політики теперішнього уряду.

ПОВСТАНЦІ ВНОСЯТЬ ПРОТЕСТ ДО ГЮЗА

ВАШІНҐТОН, 31. грудня. — Секретар стейту Гюз уже дістав протест мексиканських повстанців проти продажі зброї урядови Обреґона. Повстанці кажуть, що продаж лишень продовжить боротьбу проти Обреґона, але його не вратує.

УРЯД НЕ ЗВЕРТАЄ УВАГИ НА ПРОТЕСТ

ВАШІНҐТОН, 1. січня. — Американський уряд не звертає найменчої уваги на протести мексиканських повстанців та далі продає оружа урядови Обреґона. Мексиканське міністерство війни сповіщає, що один ладунок оружа вже одержано.

ОБРЕҐОН СПОДІЄТЬСЯ ТЕПЕР СКОРОЇ ПОБІДИ

МЕКСИКО, 31. грудня. — Президент Мексика Обреґон вислав з приводу Нового Року привіт до американського уряду, в котрому дякує за продаж оружа та висказує надію, що повстанне проти уряду буде скоро здушене.

МІНІСТРИ ЗАПОВІДАЮТЬ ДОБРОБУТ

ВАШІНҐТОН, 31. грудня. — В своїй новорічній заяві секретар (міністер) скарбу Мелон та секретар торговлі Гувер заповідають, що 1924. рік принесе Злученим Державам добробут та всесторонну поправу економічних умов.

СТАРАЮТЬСЯ ПРИСКОРИТИ БОНУС

ВАШІНҐТОН, 1. січня. — Републиканці, котрі стоять за ухваленнем бонуса, постановили доложити всіх старань, щоби в конґресі прийшло як найскорше до голосовання над сим питаннем.

ХОЧУТЬ ДРАСТИЧНИХ ЗАОСТРЕНЬ ПРОГИБІЦІЇ

ВАШІНҐТОН, 1. січня. — Товариства, прихильні прогибіції, вилагодили цілий ряд проєктів законів, заострюючих виконуванне прогибіції. Богато з тих проєктів критикує виконуванне прогибіційного закона секретарем скарбу Мелоном.

СЕКРЕТАР ПРАЦІ ПРЕДКЛАДАЄ ІМІҐРАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ

ВАШІНҐТОН, 1. січня. — Секретар праці Дейвис вислав уже до обох палат конґресу свій проект поправки до іміґраційного закона. Після сих поправок квотові постанови мається розтягнути теж на держави Америки, а іміґрантів мається добирати поза границями Америки.

АМЕРИКА ПРОТИ ФЛЬОТНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЧЕРЕЗ УЧАСТЬ РОСІЇ

ВАШІНҐТОН, 1. січня. — Американський уряд дивиться прихильно на заходи уряду Ліґи Народів скликати конференцію для заведення обмежень морських зоружень на взір тих, що були заведені на вашінґтонській конференції, але не буде в ній брати участи вже хочаб тому, що до участи в конференції запрошено Росію.

ФИЛИПИНСЬКА СПРАВА НАЗРІВАЄ В КОНҐРЕСІ

ВАШІНҐТОН, 1. січня. — Прихильники та противники повної независимости филипинських островів збираються до острої боротьби за филипинську справу в конґресі. Обі сторони признають, що дебата буде дуже остра, бо справа мусить тепер бути полагоджена раз на все.

ВЕЛИКІ МАНЕВРИ ФЛЬОТИ

ВАШІНҐТОН, 1. січня. — Коло Панамського Каналу відбудуться незадовго найбільші маневри американської фльоти. Возьмуть в ньому участь фльота Атлянтиського та Тихого океану, разом понад сто кораблів та близько сотки літаків.

АМЕРИКАНЦІ НЕ ДІСТАЮТЬ ПРИЗНАННЯ

СИНСИНАТІ, Огайо, 1. січня. — На річній конференції Американського Товариства Поступу Науки прочитано реферат, в якому виказано, що світ не давав Американцям признання за цілий ряд важних наукових відкрить та технічних винаходів, але приписував його другим народам, більше відомих зі своїх культурних здобутків.

СТРАШНИЙ ВИБУХ

ФРЕНКЛИН, Па., 1. січня. — На фармі Джана Стовна в Семпел Корнерс, пять миль звідси, вибухнула передвчасно нітроґліцерина, наложена для „висадження" нафтового шибу. Наслідком вибуху згинуло 6 людий, котрих нітроґліцерина розірвала на куски.

ЗЕМЛЕТРУС В ПІВДЕННИХ СТЕЙТАХ

МЕМФИС, Тенесі, 31. грудня. — Вчора коло години 9. вечером далося відчути легке потрясения землі. Се вже третий случай сього рода в послідних двох місяцях. Шкоди не було ніякої. Про подібні потрясення доносять з других сторін полудневих стейтів.

БАНКРОТСТВО КОРАБЕЛЬНОЇ СПІЛКИ

НЮ ЙОРК, 1. січня. — Тут збанкротувало корабельне підприемство Ворд Лайн, котрої кораблі плавали межи Ню Йорком а південно-американськими портами. Недобори її рахують на два мілїони долярів.

КОЛЯДА РІДНІЙ ШКОЛІ!

Пригадуємо українському громадянству в Америці, що після ухвали Першого Конґресу Обєднання, а також і нашого традиційного звичаю, всі збірки, які переводяться в Америці на народні цілі в часі від Різдва до Йорданських свят, призначені на Рідну Школу в старому краю.

Всі цифри про стан нашого шкільництва як і факти про монгольський похід Польщі на знищенне нашої культури і школи, про що нас інформує майже кождого дня наша українська преса, говорять аж надто пророчисто про конечну, негайну та обильну допомогу Рідній Школі.

Ми нарід культурний і хочемо ним остатись, мимо монгольского наїзду Польщі. Культура народу опирається на школі. Тому боронім Рідну Школу, бо її заглада, се наша культурна і національна смерть.

Зібрані жертви шліть до Обєднання з призначенням на Рідну Школу!

Обєднанне Українських Організацій в Америці.

OBYEDNANNYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

ХОЧЕ ПУСТИТИ РАКЕТУ ДЛЯ РОЗСЛІДУ ВЕРХНИХ ВЕРСТВ ВОЗДУХА

СИНСИНАТІ, 30. грудня. — Американський учений Ґодард, професор Кларкського університету, котрий, свого часу наробив богато шуму своїми плянами пускати зі землі ракету до місяця, тепер заявляє, що він ен покинув своїх плянів та що робить тепер над плянами ракети, яка малаби вилетіти в воздух на яких 50 миль, а яка малаби дати можність поробити ріжні досвіди з верхними верствами воздуха.

СУДДЯ ЗВЕРТАЄ УВАГУ НА БОЛЬШЕВИКІВ

В Порт Артур, Онт. відбувався минулого тижня через кілька днів процес за дім товариства „Просвіта" у Форт Віллям, який большевики хитрощами перемінили в відділ вінніпеґського Українського Рорітничого Дому. Процес виявив деякі неімовірні річи, неімовірні не тільки для Анґлійців, які не знають, що серед Українців діється, але неімовірні навіть для Українців. Виявилися ті річи головно через протоколярну книжку большевицкого товариства, яку большевики легкодушно предложили судови до переглянення. В тій книжці було позаписувано, що коли які большевицькі аґітатори говорили. Свідки доповнили сі інформації устаними зізнаннями. Вислід такий, що суддя Келі, який перепроваджував процес вважав при кінци за вказане сказати від себе деякі замітки про роботу приклонників третього інтернаціоналу і заповів, що зверне увагу кримінальних властей на те, що виявилося підчас процесу. Суддя здержався з проголошенням вироку заповідаючи, що приготує його безсторонно і холоднокровно.

Причиною процесу було те, що сторонники Леніна вписалися в члени товариства Просвіта і при найблизшій нагоді обернули його в большевицьку орґанізацію, причім закинули так статут, як і назву „Просвіти". Для старих членів товариства не остало тоді нічо иншого, як старатися судовою дорогою відібрати своє майно від большевиків.

Хід процесу, а ще більше кінцеві замітки судді викликали велике заінтересовання в цілій Канаді і вінніпеґський дневник Фрі Прес взявся сейчас до орозсліджування большевицького руху серед Українців в Канаді і від понеділка 17 грудня зачав містити серію стать з ревеляціями про сей рух (У. Голос).

ВІДЧИТИ В ДЖЕРЗИ СИТІ

В середу, 2. с. м. і в четвер 3. с. м. в Народнім Домі при 72 Моррис Стріт, відбудуться дуже інтересні відчити д. М Тимофієва, бувшого товариша міністра в українському кабінеті за влади Скоропадського і Петлюри. Початок о 7 годині вечір.

ЩЕ ДИПЛЬОМАТИЧНІ

ВАШІНҐТОН, 30. грудня. — Комішенер для споживчого податку видав розпорядок, котрий стверджує, що всі алькоголічні напитки, спроваджувані або передержувані правними дипльоматами чужих, є виняті зпід прогибіційного закона та що їх не вільно конфіскувати, як довго дипльоматними не торґують або не роблять з них дарунків.

ФАЛШИВІ ДИПЛЬОМИ

Федеральний суд в Шикаго, Илинойс, обчисляє, що в самому Шикаґо є коло 3 тисячі лікарів, практикуючих медицину на основі фалшивих лікарських свідоцтв, одержаних з лікарських „фабрик".

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС В БОЛГАРІЇ.

На днях в Софії розпочався судовий процес проти б. міністрів кабінету Стамбулійського, обвинувачених в державній зраді.

ЖЕРТВИ ЗЕМЛЕТРУСУ В ЯПОНІЇ.

Японська урядова листа жертв землетрусу обіймає: вбитих — 99.365 ранених — 113,071; пропавших (можливо забитих) — 242,890.

ПОЖАР В ЦЕРКВІ.

В суботу, дня 29. грудня, коло 11. години перед полуднем вбиух огонь в українській церкві в Перт Амбою. Причина огни невідома. Припускають, що спричинила його фалшиве електричне получення або комин. Огонь наробив в церкві богато шкоди, але вся шкода була обезпечена.

КРОВАВА РОДИННА ТРАГЕДІЯ.

Франко Мадець, машиніст з Бриджпорта, Конектикат, забив кількома вистрілами з револьвера свою жену за те, що вона забрала четверо дітий та втекли від нього зі своїм любовником, Константином Тромадзьким. Мадець спокійно ждав на поліцію, що прийшла його арештувати, та заявив полісменам, що він хотів убити й любовника, але не стало йому куль в револьвері.

ЗДОРОВЛЄ ДРА. КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО

Старокраєві ґазети повідомляють, що в стані здоровля дра Костя Левицького, який був тяжко занедужав і перебув небезпеку для життя операцію, наступила корисна зміна так, що він уже на видужанню.

СТАТИСТИКА ЖЕРТВ ЗЕМЛЕТРУСУ В ЯПОНІЇ.

В Токіо оголошено остаточну статистику жертв землетрусу в Японії. Загальне число убитих виносить 99.875 осіб, а ранених 113.071.

ДВАЙЦЯТЬВІСІМ ДІТИЙ

Одна віденська громадянка глузує собі з дороговечі та медицини і нагоджує світ двайцять осьмою дитиною. Всі її попередні діти живуть і здорові.

СПІР ЗА ПРАВО КОРОЛЯ І НАРОДУ В АНҐЛІЇ

ЛОНДОН, 1. січня. — Перед недалеким зібраннем анґлійського парляменту зачалась між провідниками політичних партій боротьба за право короля розвязувати парлямент.

Лібералі відразу по виборах заявили, що не будуть звязуватися з Партією Праці, але заповіли, що підіпруть їх проти консерватистів. На сій основі лідери Партії Праці готовились не тільки обняти правлінне державою у свої руки, але й до важних реформ, які хотіли перевести в палаті громад.

Міністром скарбу з рамени Партії Праці мав би бути відомий соціяліст Филип Сновден, котрий вже тепер заповів важні зміни у податках, які збільшили-б податки богатим, а зменьшили бідним. Кромі того Партія Праці занялась би справою будови домів для бездомних, реформами суспільних обезпечень і т. д.

Лібералам випадало би у найважнійших реформах підперти правительство Партії Праці, але вони не хотять занадто його підпирати, аби не перестати бути „лібералами". Тому вже тепер застеріґаються проти сього.

Провідник лібералів Герберт Есквит, вгадуючи наперед відмову підпертя Партії праці, заповідає, що по упадку правительства Партії Праці може прийти правительство ліберальне. Він каже, що король може покликати нове правительство, без розпускання парляменту і навіть не радячись міністрів.

Проти сього виступив Ремсей Мекданелд. Він каже, що король самий не має права покликувати нового правительства, але мусить віднестись до народу через вибори, та що і тоді мусить радитись правительства.

Мекданелд є за тим, щоб у випадку недостачі більшости для реформи Партії Праці, розпущено парлямент і нарід рішив, чи хоче тих реформ, чи ні.

Яко зараду проти частих виборів подає Мекданелд пропорціональні вибори і правительство, в якому пропоціонально були-б заступлені політичні сили в парляменті.

ПАРТІЯ ПРАЦІ ПРИЙДЕ ДО ВЛАСТИ В АНҐЛІЇ СЬОГО МІСЯЦЯ

ЛОНДОН, 1. січня. — Тутешній дневник Таймс заповідає, що Партія Праці обійме правлінне у Великій Британії ще сього місяця.

В передовиці пише ґазета, що опозиція розібється, а Ремсей Мекданелд таки буде премієром і створить свій кабінет.

Таймс зазначує, що консерватисти вже з тим погодились, та що лібералі запевнили Партії Праці своє підперте. Проти влади Партії Праці є лише маґнати, котрі безпосередно не беруть участи у правительстві.

СПРАВА ЗМІНИ АНҐЛІЙСЬКОГО АМБАСАДОРА У ВАШИНҐТОНІ

ЛОНДОН, 1. січня. — Правительство Стенлі Болдвина приняло резиґнацію анґлійського амбасадора у Вашинґтоні, сера Окленда Ґеддеса, а на його місце іменувало дотеперішнього амбасадора в Еспанії сера Езма Гаверда.

З того приводу підносять тут заміт, що правительство Болдвина не повинно іменувати нових амбасадорів перед своїм уступленнем.

УСПІХИ Й НЕВДАЧІ ФРАНЦІЇ ЗА РІК

ПАРИЖ, 1. січня. — Тутешня преса вказує з нагоди нового року на зріст сили Франції в міжнародній політиці за останній рік.

Вона завважує, що Франція проти волі Великої Британії переперла силою свою волю в Рурщині.

Щодо Бельґії то каже, що Бельґія хоче бути доброю і з Францією і з Анґлією; з Францією, бо при її помочі сподівається стягнути „воєнні відшкодовання" з Німеччини, а з Анґлією, щоб відновити збут своїх товарів на ринках Великої Британії.

Далі хваляться французькі ґазети умовами Франції з „малою антантою" (Чехо-Словаччиною, Румунією, Югославією) і з Польщею, які за французькі гроші готові їй помагати проти Німеччини або і проти Росії.

Одначе не подобається їм приязний союз Еспанії з Італією, який змагає до виключення Франції із Середземного моря та усунення її верховладства на европейському континенті. Успіх в переговорах у справі еспаньсько-французької приязни приписують французькі ґазети заходам анґлійської дипльоматії.

МІЛЬРАН ПІДПИРАЄ ПУАНКАРЕ

ПАРИЖ, 1. січня. — В тутешніх поінформованих кругах кажуть, що президент Франції Александер Мільран підпирає заграничну політику премієра Раймонда Пуанкаре.

Про се знають в тутешніх парляментарних кругах і сим пояснюють, що Пуанкаре має таке значне підперте серед послів у сенаті і в палаті послів.

СПРАВА СТРАЧЕНОГО ФРАНЦУСЬКОГО ВОЗДУХОПЛАВА

ПАРИЖ, 1. січня. — Із Сицилії повідомляють, що там викинуло море на беріг острова деякі частинки із пропавшого великого французького воздухоплава Діксмід. Сі частинки обгорілі і з того вносять, що воздухоплав упав у море, коли займився наслідком експльозії.

Французьке правительство назначило комісію для розсліду справи. Таксамо і парлямент має намір назначити для сеї справи окрему комісію.

НУЖДА І РОЗТРАТНІСТЬ В БЕРЛІНІ

БЕРЛІН, 1. січня. — На новий рік було видно тут і крайну нужду і розтратність. Сотки тисяч осіб в Берліні примирає з голоду, а рівночасно масі богатих бизнесменів забавляються весело по дорогих ресторанах і каварнях. В деяких готелях плачено за вечерю на новий рік по 10 долярів і всі місця були заняті.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НЕПОВНИЙ РАХУНОК.

Антисалюнова Ліга, головна прогибіційна організація в Америці, видала з кінцем 1923. року заяву, в котрій перечисляє здобутки прогибіції. Заява дуже замітний документ.

Три головні заслуги почисляє собі в рахунок прогибіція. Наперед вона мала вратувати за 4 роки 873,000 людий, які після обрахунку Ліги, певно, булиби померли, якби не те, що горівки не можна дістати. В той спосіб заробили асекураційні товариства яких 678 мілонів долярів.

Друга заслуга прогибіції в тому, що через неї ощадности населення Злучених Держав зросли о більше як один міліярд долярів, які певно булиби пропиті, якби не прогибіція.

Третя заслуга прогибіції в тому, що від часу прогибіції зменчилося число людий, арештованих за піяньство.

Виходилоби, що заслуги прогибіції дуже великі. Та виходять вони такі великі лишень тому, що попри сі здобутки не поставлено других наслідків прогибіції, як: масове вироблюванне алькоголічних напитків по приватних домах; запиванне жінок та дітий, давнійше небувале; масове троенне на кожді свята; а передовсім деморалізація, яка походить звідти, що така маса населення не признає закона.

До того й обрахунки Антисалюнової Ліги частенько просто дітвацькі. Особливо арґумент про ощадженне 783,000 людий виглядає як домашня задача про пожиток шпильок, в котрій школяр писав, що шпильки вратували міліони людських жить тим, що люди їх не ковтали.

ПИЛЬНА СПРАВА.

З Чехо-Словаччини одержали ми від одного Українця отсей лист:

Звертаюсь до Вас як найстаршої і найповажнійшої часописі зі справою, яка загрожує нашій землі більше ніж програна війна.

Подаю Вам переклад новинки чеського дневника „Лідове Новіни" з 21. IX.:

Там пишеться:

„Ґазета Львовска" з 20. XI, 1923 доносить, що з посідачами великих нафтових піль в Бориславі і Тустановичах і цілої Східної Галичини (сконфіскованих державою) почала переговори велика американська спілка про продажу тих копалень американському капіталови. Як „Ґазета Львовска" доносить, ціна тих копалень в долярах покрила би всі заграничні і внутрішні довги польської держави"

Значить, Польща продала-б навіки галицькі скарби американським капіталістам, аби вони їй помагали повіки задержати ту землю.

В найліпшому разі Україна, занявши Галичину, мусіла би признати правосильною угоду Польщі навіки. Отже руїна пекельної Гольщі на Галичину в найгіршій формі!

Пишу, заховуючи зимну кров, — решту доспіваете собі самі. Треба отже Вам піднести крик у всіх часописях не тільки українських, але і в анґлійських. Треба повідомити американських капіталістів, що ГАЛИЧИНА НЕ БУДЕ ПРИ ПОЛЬЩІ І ЇХ ГРІШ ТО ВИДАТОК НА ПУСТЕ. Бо коли вони думають, що зможуть при Польщі ту країну силою свого капіталу затримати, то український нарід СПАЛИТЬ ТІ ВСІ КОПАЛЬНІ, і не буде їм ніякої користи, як вони куплять їх від Польщі. За нафту куплена наша кров вибухне пожаром на цілій території. В тій ціли треба остерігати американських капіталістів, щоб вони не йшли на вутку Польщі. І се треба негайно зробити. Нехай американська Україна у тім випадку зверне свій боевий клич в ціли захисту Галичини, бо з тою справою звязана кров міліонів, яка проллється за ту землю, як її куплять Американці. Взиваю Вас в імени кровавої батьківщини, пишу схвильований, прошу приняти мою віру, що Ви се зробите. Скличте великий мітинґ всіх Українців і зеднайте їх в імя кровавої землі нашої до великого протесту! Навяжіть зносини з фінансовими кругами і подайте їм осторогу в імя українського народу. **П.**

КОЛЯДА РІДНІЙ ШКОЛІ.

Найбільші надії нашого народу в нашій дітворі, котру виховаємо в українських школах, які будує Рідна Школа в Галичині.

Відпору проти ворога мусимо добачувати в молодіжи та в Рідній Школі.

Сумні вісти линуть з Галичини до нас, до нас щасливших, як брутально гидкий ворог в татарський спосіб хоче зясичарити нашу молодіж, та мимо всіх зусиль знущання український народ не схиляється і навпаки перемінює свої доми на школу, де дітвора ходить на науку, щоб не коритись перед ворогом.

Коли почуваємось рідними сеї дітвори, так ставаймо в обороні її; ратуймо свою честь, геройську минувшість і наші старі добрі традиції. А з нагоди свят Різдва Христового, за покликом рідного краю і Обєднання Українських Орґанізацій в Америці їдім з колядою; приймаймо колядників уповноважених та причинімся жертвами на Різдвяний Дар Американських Українців на Рідну Школу.

Ліга Горожан міста Ню Йорку висилає своїх уповноважених членів-колядників. Всі дари коляди на Рідну Школу будуть оголошені.

ЗА УРЯД ЛІГИ ГОРОЖАН МІСТА НЮ ЙОРКУ:
Михайло В. Гузар, рек. секр.

СЕЛЯНСТВО І УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Львів, 10. грудня 1923.

До часу великої світової війни наше селянство не знало ясно, що таке українська держава. Але чи знала се гаразд й українська інтелігенція? „Самостійна Україна" се була така далека мрія! І тільки невеликий гурт молоді дивився серіозно на питанне української державности і по змозі своїх сил та знання працював для сеї віддаленої мети. Тоді й гарнійші одиниці з поміж селянства в Галичині познайомилися з великою ідеєю власної держави. Але загал селянства зжився з чужими державами; привик до їхньої орґанізації і навіть був вдоволений своєю долею. Бож, як дивиться з повоєнної перспективи, цісарська Австрія перспективи, цісарська Австрія або царська Росія куди більше дбали про селянина, аніж їхні теперішні наслідники, нпр. „републиканська" „демократична" Польща.

Щойно велика війна показала нашому селянинови, як використовували його чужі держави. Кілька міліонів українських селян лягло у братовбійчій боротьбі за чужі справи, міліони перейшли тяжкий полон і вязницю, міліони втратили основи передвоєнної спокійної екзистенції, вернулись до спалених осель і запустілої землі. Серед сих важких страждань селянство стало прозрівати; стало розуміти, що його доля і щастє не звязане з чужими; що треба йому самому шукати собі ліпшої будучини.

В Галичині прийшов падолист 1918. Несподівано „вибухла Україна". Хоч загал селянства не був підготовлений на стрічу своїй державі, здоровий мужицький інстинкт добре зорієнтувався у важній хвилі. Наші селяни, хоч втомлені і виснажені довгою війною, не кинули кріса, а пішли будувати свою державу. І знов лягли сотки і тисячі на полях бою, але вже не за чужу а за свою Батьківщину, щоб добути ліпший світ своїм дітям і внукам.

Не повелось нам виграти війни. Але крівава боротьба дала нам ту користь, що наш селянин вийшов з неї свідомим громадянином. Український селянин не лише знає, що потрібна йому українська держава, але й уміє вдуматися в її орґанізацію; **знає, що будує і скріплює сю державу, а що її руйнує.** Наш мужик самий був свідком зросту і тріюмфів української держави і самий на власній шкірі почув і переболів її упадок. Селяни вміють дивитись на світ, обсервують добре і помічають богато. Притім вони мають тверезий, реалістичний погляд на життє. Не можна їх обманути ані обдурити. Що було добре і корисне в нашій державі, се наше селянство вміло оцінити і пошанувати. Але мужик уміє також назвати по імени все підле, низке, нечесне.

Український селянин передівсім цінить працю. Самий він працює важко і не досипляє і раненько встає до роботи; пізно лягає і в ночі ще зривається зі сну поглянути, чи не грозить що господарству. Тогосамого він жадає від усіх, в першій мірі від проводирів народу. І він умів оцінити тих діячів, що працювали запопадливо; що пильнували публичної справи як своєї власної; що ділили з народом, з армією, долю в найтяжші хвилини. Але з якою погордою він глядів на тих старшин, що втікали з фронту.

Селянин любить роботу солідну, фахову. Він скоро пізнається, чи ремісник або робітник, з яким він має діло, вартий що небудь, чи ні. І так само він пізнав відразу, хто з його проводирів розуміє державну працю. Такі люди все могли числити на поміч народа. Але якже дивувалось наше селянство тим ріжним панкам, що без ніякого фахового знання брались рішати відповідальні справи і грімкими фразами старались закрити своє неуцтво і партацтво!

Наш селянин любить і цінить владу сильну, авторитетну. У нього в хаті обичаї патріярхальні; батько має тверду власть, якій всі члени родини мусять повинуватись і слухають, бо знають, що вона веде їх до добра. Наш селянин бачив у передвоєнних державах владу серіозну, консеквентну, яка з нала, до чого йде і вміла знайти собі свою дорогу. Але чи міг він мати довіре до тих представників влади, що все були хиткі у своїх ділах, то виступали як горді самовладні монархи, то знов клонили голови перед масою, промовляли до її найнизших інстинктів?!

Своїх проводирів селянин цінить і слухає поти, поки бачить, що їхня праця приносить добрий результат. З овочів пізнається дерево. Коли адвокат виграв справу в суді, значить він добрий оборонець; не виграв, то він „пустий" і до такого адвоката наш мужик другий раз не піде, хочби він його манив не знати якими солодкими словами.

Невдачі наших змагань відкрили селянству очі на наші хиби й недостачі. Селянин почав дивитись критично довкола себе. І себе самого наш мужик вміє вже судити. По селах які не хотіли йти до українського війска або дезертували з фронту, люди каються, соромляться,. Розуміють, що й вони є виновниками катастрофи. Кождий повинен був сповнити свій обовязок!

Зріст критицизму, се дуже замітна поява у психіці селянства, яку принесла війна Теперішній селянин се вже не той наівний „дядько" передвоєнних часів. Се зрілий громадянин, що брав уже участь в будові держави і дальше також свідомо змагає до створення своєї держави. Але йому вже не вистарчають голосні кличі і бундючні маніфести. Він хоче бачити працю фахову, солідну — і результати її. Не кождий, що кличе „Господи, Господи", увійде в царство небесне, — не кождий, хто кидає грімкі патріотичні фрази, є дійсно патріотом.

Наше селянство з досвіду власного знає, що державу збудувати не легко. Воно ж дивилося власними очима, з якими трудностями боролась наша держава і як скоро вона упала. Український селянин знає що держави не можна створити чудом в один день. Треба її будувати довгою упертою працею. Основи її мусять бути тверді, сильні, щоб будова була тривка. Треба підготовити державну будову у всіх подробицях, — від фундаменту до верха. На всяку народню роботу наш мужик дивиться тепер як на приготовленне до держави. Тому орґанізується в кооперативах, щоби ми були богаті. Тому підпирає школи і читальні, щоби ширше пішла освіта. Тому всі села з великою увагою приготовляються до громадських виборів, які мають бути розписані недовго. Вони розуміють, що орґанізація села се найліпша основа держави. Навіть як селяни ідуть — з прикрої конечности — до польського війска, то з тою думкою, що й се вийде на користь України. „Ґірко жити в польськім війску", кажуть молоді парубки-рекрути, „знущаються Ляхи над нашими хлопцями, — але треба служити, бо українській державі потрібні жовніри; будемо готові, як прийде потреба".

Се, що селянство так реально і тверезо приготовляється до творення держави, се найліпша запорука, що українська держава **буде.** Колиб тільки український селянин знайшов рівно розумних і реально думаючих проводирів!

Галичанин.

ТРОБЛІ ГАЛЛЄРА В БОЛТИМОР.

З Болтимор, Мд., пишуть нам, що коли там був окровалений людською кровю Юзеф Галлер, скрізь мав він троблі.

Наперед як він приїхав до готелю, перестрашився одного чоловіка, котрий стояв в кімната, куди він зайшов, і ладував револьвер. Галлер зачався просити, щоб його не стріляв, але сей на здивованнє йому заявив, що він федеральний прогибіційний урядник і його діло не стріляти Галлера, а шукати бутлеґерів.

Потому місцеві Поляки робили аж два приняття на „гонор" Галлера. На обох тих приняттях арештовано богато осіб, що частували Галлера вином і горівкою.

Кажуть, що се вино і горівка походило з Вашингтону і тому американська влада попала на польські горівчані скраби у Вашингтоні.

Галлер публично не мав відваги виступити на жадному зібранню в Болтимор, Мд.

ВІДРАДНА ПОЛІТИЧНА ПОДІЯ.

Зїзд Ширшого Народнього Комітету. — Державницька група трудової партії. — Змагання до консолідації партії під прапором боротьби за державну незалежність західно-українських земель).

(Від власного кореспондента).

Дня 2. падолиста був у Львові з'їзд Ширшого Народнього Комітету. Ширший Народній Комітет, се найвисша управа української народньої трудової партії. Він з'їздиться від часу до часу, щоб обговорити **основи** політики партії. Біжучі політичні справи полагоджує Тіснійший Народній Комітет, який має осідок у Львові.

Трудова партія була підчас польської окупації Галичини, аж до рішення Ради Амбасадорів з 14. марта с. р. про прилученне Галичини до Польщі, найбільшою складовою частиною одноцільного фронту, на який спиралася політика уряду президента Української Національної Ради.

Після згаданого рішення Ради Амбасадорів трудова партія своє політичне становище різко змінила.

Що-до **минувшости** заявила, що не бере на себе відповідальности за політику уряду президента Української Національної Ради.

Що-до **будучности** проголосила програму **автономії західно - українських земель під Польщею** — замість дотеперішньої боротьби за відірванне західно-українських земель від Польщі.

Ся зміна становища трудової партії причинилася в великій мірі до розбиття дотеперішнього одноцільного фронту, до того, що кожда з українських партій почала вести політику на свою руку.

Рівночасно ся зміна становища трудової партії розбила й саму партію, бо значна часть членів партії не помирилася з переміною боротьби за державну незалежність на боротьбу за автономію під Польщею.

Сей поділ партії на дві групи протягом літа на стільки скристалізувався, що державницька група перевела орґанізацію і почала від 1. падолиста видавати свій орґан, щоденник „Наш Прапор".

Сі події в нутрі партії були власне головним предметом нарад Ширшого Народнього Комітету. Ширший Народній Комітет рішив утворити окрему Комісію, до якої мають належати 4 члени Народнього Комітету і 2 члени зпоза Народнього Комітету. З сих 6 членів половина має бути покликана з автономістів, а половина з державників. Ся Комісія, в якій провід має обняти голова партії, має за задачу обміркувати політичні ріжниці в партії і старатися довести до порозуміння обох груп.

Сей факт, що в трудовій партії зорґанізувалася державницька група, треба вважати відрадною надією в політичнім життю краю.

Доси „автономісти", які опанували партійний провід і партійну пресу, все говорили, що їх противники не є зорґанізовані і не знають, чого хотять.

Тепер „автономісти" матимуть діла зі зорґанізованою групою, яка має свій щоденний орґан і зможе впливати на громадянство.

Як піде розвиток боротьби між „автономістами" й державниками далі, побачимо.

Найбільш бажано було би, щоб „автономісти" **признали свою політичну помилку й усунулися від політичного життя,** так, щоб партія вернула знов на своє давнійше державницьке становище.

Найгірше буде, коли скінчиться якимсь компромісом, який не усуне противеньств і буде тільки формальною згодою.

В такім випадку вже ліпше було би, щоб державники зорґанізувалися як окрема партія і старалися здобути для себе широкі круги громадянства.

По між ідеєю „автономістів" і ідеєю державників не може бути примирення.

Др. Михайло Лозинський.

Прага, в падолисті 1923.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПРОСВІТНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОНҐРЕС В КАНАДІ

Часопись Канадійський Ранок пише:

Від 11. до 14. грудня, 1923, через чотири дні відбувались у Винипеґу наради Першого Українського Просвітно-Економічного Конґресу в Канаді. В Конґресі взяло участь около чотири сотні делеґатів і представників українських з цілої Західної Канади й Онтаріо. Конґрес відбувся точно після проголошеної програми. По вичерпуючих рефератах і дискусіях над ними ухвалено ряд резолюцій з обсягу просвітного та економічного. Була се найповажнійша в історії нашої іміґрації до Канади, всенародня нарада і випала вельми удачно. Зазначити належить повну збіжність думок делеґатів, вичерпуючі реферати приготовані фаховими людьми і велике заінтересованне всіх присутних. Наради обнимали весь український народ в Канаді без огляду на релігійні чи політичні погляди. У второк та середу вечером були делеґати на концерті Хору Кошиця, в четвер вечером відбулась заходом Українського Народнього Дому вистава української опери Запорожець за Дунаем. В пятницю вечером, по закінченню Конґресу, уладжено спільну вечерю для делеґатів.

Анґлійська преса подавала з дня на день повний звіт із ходу нарад Конґресу. Конґрес і хор Кошиця заповнили цілий тиждень, котрий в історії нашої іміґрації лишиться як Український Тиждень у Винипеґу 1923 року.

НОВА АДРЕСА СПІЛКИ СТУДЕНТІВ УКРАЇНЦІВ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 5. XII, 1923.

Сим подаємо до загального відома нашу нову адресу та просимо наших Братів в Америці пересилати на сю адресу всю призначену для нас кореспонденцію і часописи:

СПІЛКА СТУДЕНТІВ УКРАЇНЦІВ У НІМЕЧЧИНІ.

Адреса:

Verein Ukrainischer Studenten in Deutschland E. V.

Berlin-Charlottenburg 4, Wielandstrasse 37.

З поважаннем Орест Лупашко, секретар.

РІДНА ШКОЛА

Спис жертводавців.

В Тов. Вільність в Америці, тов. Запорожської Січи, та Січи і прочих товариств, з виїмком тов. Зоря (де не дозволено) зібрала панна Марія Вільк 64.35 дол. Зложили: Франціс Роберт 5.00 (Єврей); М. Вільк 4.00; Яссе Суссіє (Єврей) 2.00; Т. Маселко 1.10; І. Скочиляс, Н. Стаць, М. Кучма, С. Кутан, І. Сенів, А. Загоруйко, І. Добрянський, О. Плескун, Д. Ковалів, А. Т. Коц, М. Броаднакс (кольоред), Т. Луців, Д. Бабій, І. Кучерак і Українець по 1.00 та Акубайко 1.00. — Н. Стець, Я. Скочиляс, П. Деревник, Зиблікевич, В. Кожух, Отефанишин, Возняк, М. А. С., А. Струж, П. Васильків, П. Бобик, Івазанко, Аниськов, І. Мулярчук, П. Заванський, М. Воробець, Хорист, Лаврів і Ф. Шурин по 50; М. Литвин 35 цнт.; Н. Брунько, Н. Паньчишин, Н. Демкович, Е. Гузар, М. Боднак, Д. Семків, Стельмах, П. Скрибак, С...., Ф. Ґляско, П. Бойко, П. Киклис, Н. Медвідь, І. Зоборовський, П. Дубик, Н. Паньчишин, М. Паленичка, І. Коринлюк, П. Орманьчук, Фенчинський, Шутак, Чепіль і Муз по 25 цнт.; І. Костецький 20 цнт.; О. Лещишин 15 ц.; Горпова 10 цнт. Решта більшими і меншими жертвами котрих імя не виказано з невідомих причин.

Гр. І. Федун зібрав 10.00. Зложили: З. Бучак 2.00; І. Федун, І. Равк, А. Бучак, Н. Лукашук, І. Ляхович, В. Фурик по 1.00; І. Соловський, Е. Бучак, П. Бучак, Е. Бучак по 50 цнт. Зібрав М. Гузар 7.50. Зложили: М. Бойко, К. Глива, П. Бурин, К. Бурин, М. Гузар, В. Савіцький по 1.00; С. Гузар, Італіян, по 50. — Зібрав Г. Попик 6.00. Зложили: Т. Бобольський, Д. Ґімбаль, Е. Ґест, Н. Марків, С. Вацьків по 1.00. — С. Мощук, Г. Панасюк, Ю. Леомак по 25 цнт.; М. Єник 15 цнт.; Г. Добяк 10 цнт. — Зібрав Ф. Стефанів 4.90. Зложили: Ф. Стефанів, І. Нагупяк по 1.00; П. Гнатів, Т. Гнатів, В. Босий, Д. Олінік, М. Киричкий по 50 цнт.; Н. Н. і Н. Кравчук по 25 цнт. — Зібрав Н. Добрянський 4.00. Зложили: А. Добрянський, Е. Добрянський, А. Пасічник по 1.00; Т. Качмар, П. Дембіцький по 50 цнт. — Зібрав Н. Джурин 4.00. Зложили: Н. Джурин, Г. Джурин по 1.00; Ю. Видник 2.00. — Зібрав М. Савчук 4.00. Зложилищ П. Бемко, П. Опеля по 1.00; К. Савчук, М. Волинська, Г. Мазурик, С. Гайрев по 50 цнт. — Зібрав М. Крупка 4.50. Зложили: М. Крупка, К. Тибор, А. Савула, І. Проць по 1.00; П. Проців 50 цнт. — Зібрав В. Ярич 3.25. Зложили: Н. Костус, Д. Коваль, П. Довгань по 1.00; М. Гоймен 25 цнт. — Зібрав Д. Левицький 6.00. Зложили: Д. Левицький, І. Парамбура, М. Борис, М. Борис по 1.00; С. Трофиляк, С. Боринько, С. Трупак, Д. Федорчук по 50 цнт. — Зібрав А. Куцик 3.00. Зложили: М. Левко 1.00; Д. Мазур, Ф. Вальорний, С. Назаревич по 50 цнт.; С. Шевців, Г. Кука 25 цнт. — Зібрав В. Комкульовський 2.00. Зложили: В. Комкульовський і П. Лещух по 1.00. — Зібрав І. Галичин 1.00: Зложили: І. Галичин 50; В. Антошків і Фенчинський по 25 цнт. — Зібрав І. Дусановський 1.00. Зложили: Дусановський 50; Фенчинський і Постоловський по 25 цнт.

Добродійні жертви: Г. Хлистун 2.00. Сіроцький 1.00; П. Тураш 50 цнт. В. Загаєвич 2.00. Андрій Маланьчук, 10-літний хлопець вмісто кендів зложив на Рідну Школу 3.90 і заохочує других хлопців школярів ступати його слідами. Юлія Сокіл, літ 13, дочка гр. І. Сокіл, зібрала між маленькими дітьми 18.50 і заохочує прочих сестер школярів вступати її слідами та отерти слезу дітям в краю. Дрібними жертвами з пушками зібрали: В. Комкульовський 9.67, М. Крицький 8.49; М. Джурин 5.55; А. Куцик 3.29. Збірка на вічу 23.50. Разом 203.00. Видатки 18.50. Залучуєсь чек на суму 185.50.

Ліга Горожан в Ню Йорку.

NEWARK, N. J.

Отсим повідомляється всіх членів (шевців) Української Робітничої Т. Спілки в Нюарку, Н. Дж., щоби подали або надіслали теперішні свої адреси до заряду спілки на адресу: Ukrainian L. B. Corp., 57-59 Beacon Street, Newark, N. J. 1-3

Рівночасно повідомляється, що річні збори спілки відбудуться в неділю, 20. січня (January) 1924 о годині 2-ій пополудни в своїй гали під числом 57-59 Beacon St., Newark, N. J.

Заряд Спілки.

ЗВІТ ФІНАСОВИЙ Т-ВА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ.

з підмоги українським студентам в Европі за м. грудень, 1923.

Поміч від опікунів:

Комітет Поміч, Вудгейвен, Н. Й.	1А	2.50
А. Б., Ню Гейвен, Конн.	310, 327, 55А	25.00
В. Клеман, І. Клеман і М. Хомик, Аллентавн, Па.	308, 355	10.00
Удр. Громада в Міннеаполіс, Мінн. 117, 254, 275, 319, 326, 37А,	72А	30.00
Михаїл Гринішак, Елізабет, Н. Дж.	23А, 36А, 51А	6.00
Антін Деревняк, Гамтрамк, Міш.	81А	2.00
Григорій Кудрик, Гамтрамк, Міш.	71А	5.00
Укр. Амер. Горожанський Клюб, Аллентавн, Па.	277	10.00
Іван Шкварок, Шікаго, Ілл.	156	20.00
Укр. Кат. Парохія, Байон, Н. Дж.	35А, 82А	5.00
Тов. Укр. Січ, від. 182 У. Н. С., Кліфтон, Н. Дж.	19А, 46А	5.00
Бр. св. Петра і Павла, Карнегі, Па.	357	5.00
о. Олекса Пристай, Карнегі, Па.		10.00
Тов. Сокіл, Клівленд, Огайо	307	5.00
Яків Міськів, Санквойт, Н. Й.	267	20.00
Тов. Зоря, Ню Йорк, Н. Й.	49	5.00
Анна Зборівська, Орейндж, Конн.	14А, 20А	10.00
Тов. Січ 1-ша і 3-та Сотня, Клівленд, О.	306	5.00
Тов. Вільні Козаки м. Львова, Ню Йорк, Н. Й.	348	5.00
Укр. Церков Сош. св. Духа, Бруклин, Н. Й.	54А, 102	6.00
о. Володимир Лотович, Бруклин, Н. Й.	361	1.00
Іван Рибак, Бруклин, Н. Й.	361	1.00
Стефан Бемко, Бруклин, Н. Й.	361	1.00
Тов. Згода, Гамтрамк, Міш.	77А, 79А	15.00
Тов. Запор. Січ, від. 117 У. Н. С., Ню Йорк, Н. Й.	85А, 86А	5.00
	Разом	217.00

Вислано до Тов. Прихильників Освіти у Відни	75.00
Вислано до Укр. Краевої Студ. Ради у Львові	75.00
Вислано до Тов. Спілки Студентів в Берліні	25.00
Вислано до Тов. Укр. Студ. „Основа" в Данцігу	13.00
Вислано до Цесуса, Прага	29.00
Разом з Фонду Опікунів вислано	217.00

З'Фонду Загального Вислано до:

Укр. Краевої Студ. Ради у Львові	75.00
Тов. Спілки Студентів в Берліні	25.00
Тов. Укр. Студентів „Основа"	37.00
Разом	137.00

В користь акції допомоги укр. студ. в Европі в місяци грудни вислано разом **354.00**

ЗА Т-ВО „УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ" В НЮ ЙОРК:

Григорій Герман, голова; **Дмитро Сіроцький,** секретар фін.; **Омелян Коцко,** писар; **Ольга Кирчівна,** касієрка.

ГРОМАДЯНИ УКРАЇНЦІ!

Усім Вам відомо з американських як й краевих часописий про діяльність і невпинну працю, яку веде Т-во Української Молодіжи в Ню Йорку. Ціль цего товариства є **одна й найважнійша**, а це: **моральна й матеріяльна допомога для української студіюючої молоді,** котра опинилась поза межами української терыторії, як також та, котра майже проти волі ляшні лишилася у рідним краю, та з посвятою свого життя й будучности бореться за все те що українське.

Усі вони опинились у крайній нужді, здані на ласку власної судьби. Помочи їм, поратувати їх у тій нужді, підбадьорити у їхній боротьбі можемо лише ми американські Українці. **Це є нашим обовязком, це є нашим народнім довгом,** котрого ми сплатити мусимо.

Про зьвірські, дикунські поступки ляшні над нашим народом, про нищення наших шкіл знає уже весь культурний світ, і час відплати, час пімсти прийде й це вже в невдовзі.

Щоби бути приготованим на кожний випадок в політичнім перевороті, треба нам самим бути приготованими й рівночасно помочи тим бути приготованим, що на поклик України, на поклик духа Тараса „Вставайте! кайдани порвіте!" станути в ряди наших стрілців і підуть до рішаючої побіди.

Т-во Української Молодіжи в Ню Йорку відноситься сим до усіх товариств, громад і українського загалу о жертви на так благородну ціль. **Хай усі товариства ухвалять більші датки на загальний студентський фонд. Хай кожний закупить цеголку на будову студентського дому у Львові. Все при кожній нагоді памятайте на український університет у Львові.**

Зберіться в групи і комітети та йдіть з колядою на повищі цілі, а лепти щирої ніхто на це не відмовить.

Покажім, що несучи поміч українським вищим школам і студентству, нашу участь в рядах і змаганнях наших братів у завзятій боротьбі.

Покажім, що боротьба за свої вищі школи й університет є доказом зрілости й розвою духової культури цілого українського народу.

В імени українські студіюючої молоді Европи желаемо усім жертводавцям і прихильникам **Веселих Свят і Щасливого Нового Року.**

ЗА Т-ВО УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ,
30 East 7th St., New York City.

Омелян Коцко, писар рек.

ДУМКИ

В 1857 р. вибухло в Індіях загальне повстанне проти Англійців. Гіндусів було поверх 200 міліонів, а Британців несповна 100 тисяч. Значить, на кождого Англійця більше ніж дві тисячі Гіндусів. А проте повстанне не вдалося. Мала жменя англійського війска перемогла товпу міліонів. Бо Гіндуси розділились на ворогуючі зі собою релігійні табори, а Англійці стояли всі разом, без огляду, хто до якої релігійної секти належав. Вони всі почували себе виключно тільки горожанами Великої Британії, якої престіж в Індіях треба оборонити.

* * *

На стокількадесять міліонів населення Росії комуністів-большевиків було ледви шістьдесять тисяч. А однак вони захопили владу і держать її вже більше ніж шість літ. Сильна організація, хочби невеликого числа людий, переможе навіть тисяч разів більшу числом юрбу.

* * *

Народ, який добивається волі, мусить мати ясну національну програму, за якою годна стати велика більшість горожан. Україна має майже 90% людий тоїсамої верстви, а саме селян, дрібних господарів-хліборобів. Наша національна програма повинна бути зложена так, щоби нею задоволити цю основну клясу нашої суспільности.

* * *

Демократична держава це спілка на велику міру, де кождий голос горожанина має одинаку вагу. Воля більшости стає законом для всіх. Найліпшою школою для державного життя є участь в життю своїх громад і товариств. Задлятого у кождім національнім товаристві повинні бути заступлені селяни, щоб навчитись демократичного ладу та щоб могти висказати бажанне сіл.

* * *

Українська інтелігенція, яка рішуче бажає своєї держави, повинна зрозуміти, що сама не всилі виграти визвольної боротьби. Вона мусить спрягтись щиро із українськими селянськими масами на всіх полях народньої роботи.

* * *

Найбільші злочини проти людства сповняли дуже розумні люди. Розум без серця це язва для суспільности.

* * *

Користь з' інтелігенції є тоді, коли інтелігентні люди стараються усею силою поділитися своїм розумом із широкими верствами свого народу. Поступ людства лежить якраз у тім, що знанне поодиноких людий стає власностю цілого загалу.

* * *

Хто може спокійно засісти до доброї вечері, а в тойсам час чує, що під вікнами плачуть голодні діти й каліки, той камінь, не чоловік.

Ізза моря чути плач голодних сиріт та інвалідів. Хто має людяне серце, той певне зложить лепту їм на поміч.

* * *

Товариство „Просвіта" це мати усього просвітного руху між нашим народом. Воно поширило правдивий поступ у нашім краю. Його видавництва навчили нас, хто ми, що ми і як доходити до добра. Чи не поможемо тій славній нашій інституції у теперішній прикрий час?

* * *

Тов. ім. Шевченка це наша академія наук на загарбаних оПльщею землях.

* * *

Тов. „Рідна Школа" дбає за це, щоб українські діти не забули своєї мови та національности. Вона опікується школами по селах і містах; вона дбає про школи для ремісників; вона старається сповнити ту роботу для шкільництва, яку сповняла би українська держава. Чи не дамо для неї щедрої жертви, як це діло заслугує?

* * *

Підходячі свята дадуть відповідь, чи наша еміграція народно свідома, та чи є у нас людяні серця.

Чуй-Дух.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ВОЛЮ БУТИ КОЗАЧКОЮ.

(Історичне оповіданне).

(Продовженне)

(5)

— Дорога найкоротша і найбезпечнійша.

— Отже й ти, що добре знаєш сі сторони, тої самої гадки. Не знаю чому, але мій будучий зять зразу про море й чути не хотів. Радив втікати сухопутию. Хоч через се прийшло між нами до острої перепалки, я не згодився на його шлях, бо боявся, що як прийдеться йти крізь край польської корони то не раз і не два можна влізти в руки якої блукаючої польської хоругви. Не маючи знакомих між Запорожцями, не легко було би цілому пробратися крізь Запороже. Мене дивувало, що зять не боїться. Тепер я змінив мою думку, що мого зятя безпечно дуже втішить. Лише хочу знати, що ти на се скажеш. Дорога морем також має свої хиби. В Білгороді я купив би корабель, або ні. Може й не буде на продаж. Там і на мори нема Ляхів, але за те є Турки. Можуть доміркуватися, що я не Турок. Як стануть допитувати, готово виявитися; хто я. Як загаюся купуючи корабель, погоня готова наспіти ще заки відплилю.

— Все те правда.

— Отже, чи таки не ліпше було би, як на те напирав мій будучий зять, до Криму пробратися суходолом? Як поїду з твоїм товариством, то під твоєю опікою заїду безпечно аж на Запороже. Звідтам, очивидно, як ти згодишся мене провести на Запороже, перейду на ханську землю. Між беями маю доброго приятеля. У него пересиджу до хвилі, коли в моїй вітчині прийдуть зміни, котрі позволять мені вернути.

— Дорога суходолом не така безпечна, як тобі здаєся, Гадаєш, що ватага, котра наскочила на тебе, то одинока в тих степах між Молдавою і Запорожем?

— Знаю, що небезпечна, що в степах хижачить богато очайдухів. Але я не сумніваюся, що під твоїм проводом і під охороною твоїх шабель я зайшов би цілий до моєї мети.

— Про се я мусів би поговорити з моїми товаришами.

— Поговори. Я до тебе знов навідаюся. А скажи твоїм товаришам, що я не бідний і не скупий. Як позволиш, то прийду до тебе з жінкою і донькою. Вони наперлися самі подякувати тобі за поміч і ратунок.

Мустаца вийшов. До шатра увійшли товариші Сагайдачного, всі чотири. Кождий ніс щось. Один миску повну жареного мясива, другий кошечик з сушеним виноградом і иншими овочами, третий якісь солодощі, четвертий боклажок вина.

— Все те передала Туркиня, — промовив один, — коли почула, що ви пробудилися.

— То не Турки, — Сагайдачний відповів. — То Волохи. Їх пан, волоський боярин Мустаца. Дай Боже здоровля його жінці. В саму пору прислала, бо я почув голод. Бачу, так богато, що стане для нас всіх. Їджте й ви. Скоро зацитькаю голод, скажу вам дещо.

— Я зараз сказав, що то не Турки, ані потурнаки, але чисті Волохи, — замітив Сава. — Ще й ляшок якийсь між ними.

— Лях? — Сагайдачний спитав здивований.

— Лях. Мабуть суджений доньки Мустаци.

— Звідки знаєш, що Лях?

—Бо говорить лише по польськи. Мустаца, його жінка і донька відповідають йому по українськи. При нас, чи при службі Волоха він цілком не говорить, будьто би німак був. Але я підслухав його розмову з бабами і паном.

— Не розберу, — Сагайдачний бовтнув до себе. Втікає перед Ляхами і їх помелом Єремією... в товаристві Ляха. Добре, — сказав голосно, — що я відклав відповідь аж до розмови з вами. Тепер вже не велику маю охоту їхати з товариством Мустаци. Ми мусіли би вічно берегтися, щоби не підслухав дечого, про що Ляхи не потребують знати. Тепер каюся, що Волохови забогато сказав. Як той Лях справді суджений доньки Мустаци, то будучий тесть мабуть не має [illegible] яких тайн перед будучим зятем. Як тесть держить язик за зубами, то його донька вищебече судженому всьо, що знає... Ти певно знаєш, що той Лях суджений доньки Мустаци?

— Того не чув я ні від Мустаци, ні від Ляха, — Сава відповів. — Се мій здогад, бо Ляшок, від коли вернув, постійно тупцює коло дівчини.

— Мені служба Мустаци сказала, що він суджений, — додав Микола.

— Вернув? — спитав Сагайдачний. — Звідки вернув? Куди ходив?

— Коли по розгромі татарського чамбула і по обвязанню вашої рани Мустаца став рахувати свою челядь, наробив крику, що нема Ляха. Між трупами і раненими, що лежали на дорозі, не було його. Мустаца приказав перетрусити придорожні кущі, бо гадав, що може ранений заповз і скрився там. Але і в кущах не знайшли його. Пропав як камінь в воді. На превелике диво його любка цілком не була стривожена тим, що суджений щез. Не ломила рук, не плакала. Навпаки, коли її батько троха бороди не вимикав собі з розпуки, вона сиділа спокійно на колоді, та згірдно підсміхалася.

— Се показувало би, що вона йде за Ляха не з превеликої любови, а на приказ батька, — замітив Сагайдачний. — Він пропав, але хиба тільки на хвилю, бо кажете, що вернув. Куди ходив?

— Не ходив нікуди, — Сава відповів. — Він втік був зі страху перед Татарами. Я підслухав розмову між дівчиною і її [illegible] ло. Ляшок їхав біля дівчини, на самім кінци походу. Коли почув галайканне, той польський лицар ще заки допевнився, що то справді татарський наскок, крикнув до дівчини „нехай Бог має тебе в своїй опіці!", обернув коня і почвалав назад так, що за ним аж закурилося. Ніхто сего не бачив, лиш одна дівчина. Але, коли батько розщибався за ним, вона мовчала. Волохи подобивали ранених Татар, позбирали трупи, занесли їх до Дністра і покидали в воду. Своїх погибших товаришів поховали в лісі і привели свій табор до нас. В кущах при дорозі поставили сторожу. В полудне побачили когось, що ведучи коня, крався лісом край дороги. Показалося, що то вертає хоробрий Ляшок. Мустаца страшно втішився. Лице дівчини цілком не показувало, щоби сей поворот судженого дуже ущасливив її.

— Не знаєте, як сей Лях називаеся? — Сагайдачний спитав.

— Ніхто з нас не знає. І служба Мустаци не знає, або не хоче нам сказати.

— Наливайте вина! — Сагайдачний сказав попоївши. — Тут є дві чаші. До одної дайте мені, друга нехай кружляє між вами.

— Вас, як отамана, Волох більше шанує, ніж нас, — замітив Сава, — вихиливши чашу. — І ми дістали від него вино, але не таке. Мабуть нас почастував вином, яке має для служби; вам дав роскіш, яку пе сам і ще мабуть його будучий зять.

(Дальше буде)

ВТЕЧА І АРЕШТОВАННЯ МИТР. АНГЕЛОВИЧА ПОЛЯКАМИ 1809 Р.*)

В 1809. році Наполеон прилучив до сотвореного недавно Варшавського князівства — західну (польську) Галичину. Цю нову державу віддав Наполеон саському королеви.

Чому не скористати би з цього хитрим Полякам? Чому не прилучитиб до Варшавського князівства і східної (української) Галичини? І зараз явився в границях галицької України польський генерал Рожнецкі з корпусом польського війська. Австрія — хоч не поконана Наполеоном, але ослаблена — не могла тоді зараз відперти наїзд польського війська на Східну Галичину. Рожнецкі займає без спротиву східну Галичину. У Львові польські пані і вельможе приймали ґенерала з одушевленням. Рожнецкі зложив на провізоричне польське правительство й почав організацію краю на польських законах.

Австрія запротестувала проти насильного наїзду. Вістка про дійсне положення розійшлася скоро. Українська Східна Галичина і так уже віддана не довіряла польському побратимству. Українці почали думати над способами, як відхилити би від себе долю, зовсім небажану — заки Австрія сама не буде в силі відперти Поляків.

На чолі українського народа станув його клир, майже одинокий у ті часи його заступник. Свої наміри зосердило українське священство в своєму архипастирі Антонови Ангеловичеви. Він щойно був настановлений тоді на відновленім галицькім митрополичім престолі.

Заміри Рожнецкого не кінчилися на зайняттю західної Галичини. Його найважніщою ціллю було збунтувати весь нарід до боротьби з Австрією . . . . українською кровю за воскресення великої Польщі на непольських землях. Та українську Галичину не можливо було наклонити для польських цілей. Всі переконування, намови, обіцянки остали безуспішними. Становище Рожнецкого було небезпечне. Він пізнав відки вітер віє.

А був тоді в соборі крилоса львівської епархії архипресвітер і офіціял, **Михайло Гарасевич****, пізніще барон де Найштерн — муж сильної волі, оглядний проворний, якнайкраще обзнакомлений з історією і характером так польського як і українського народа. Його шанували вельми сучасники, а для митрополита Ангеловича був невідступним другом.

На цих двох визначних людей звернув генерал Рожнецкі своє око. Знав, що від їх поступування залежить його успіх — зглядно невдача — Поляків у Східній Галичині. Генерал почав спочатку приязно, старався наклонити владику на польську сторону. Та всі заходи були безуспішні. Тому взявся до терору.

Дня 28. мая 1809. р. прислав полковник польського війська Казмир Турно, приказ до перемиської консисторії, щоби вона клирови своєї епархії оголосила обовязок при службі божій згадувати не цісаря Франца І., але Наполеона. Шпонрінґ, тодішній перемиський офіціял не хотів брати на себе такої великої відповідальности. Виправив отже Манявского, курсора консисторської канцелярії до Львова, до митрополита Ангеловича, як адміністратора й управителя перемиської епархії, з запитом що йому робити в цьому випадкові. Митр. Ангелович не хотів самим собі лишених Перемишлян виставляти на більшу небезпеку. Тому відписав офіціялови Шпонрінґови, щоби зробив, що Турно від нього жадає. Незабаром увіходить Михайло Гарасевич у компату до митрополита, й звідується, чи не чувати що нового. Митрополит оповів про післанця з Перемишля та з якою відповідю відіслав його. Гарасевич здумівся, не розумів, як митрополит міг згодитися на жадання Турна. Після короткої наради вислано погоню за Манявським. Придибали його ще у Львові, привели назад до митрополита. Дали Манявському новий приказ для Шпонрінґа, щоби не важився слухати приказу Турна.

Така приключка була бажана для Рожнецкого. Крім цього Поляки стали ще поширювати по Галичині чутку, що „митрополит Ангелович з своїми заговірниками задумує зрадливо в Галичині вирізати все що є польське і для цієї ціли скуповує всякє оружя" Одурений такою клеветою митрополит явився у верховного начальника Рожнецкого, і домагався, щоби покарано того хто видумав і поширює таку клевету. Коли товпа довідалася, що митрополит є у Рожнецкого, зібралася перед мешканям його і вигукувала: „Здрайца! здрайца" Рожнецкі радив митрополитови відійти задними дверми, бо "я за ніц не ренчев".

Митрополит бажав бути безпечним перед підбурюваною товпою, тому 1. червня 1809 р. подав він просьбу до новонастановленої губернії, щоби йому було вільно виїхати до Страшевич коло Самбора Польське „правительство" не згодилося на просьбу митрополита. Цим самим виявило, що думає обмежити свободу митрополита. Тому непорадно було митр. Ангеловичу задержуватися довше в столиці. Він рішився покинути Львів, схоронитись у більше безпечне місце, та відтам покріпляти братію так довго поки положення не зміниться.

Арештування визначніщих деканів львівської й перемиської епархії, ще більше укріпило намір митр. Ангеловича. Та заки митрополит покинув Львів, прийшлося йому перетерпіти ще одно пониження. Дня 3. червня напала оружена товпа митрополичу палату у св. Юрія. Перетрясли всі кімнати і закутини. Шукали нагромадженого оружя.

Отже 8. червня митрополит Ангелович із своїм офіціялом покинули Львів. Через Винники прибули до Лисинич, до тамошнього священника Жизневича. Тут укривалися кілька днів. Тут теж дня 10. червня 1809. року видав митрополит розпорядок, силою якого розвязано львівську консисторію. Розвязано консисторію тому, щоби вона під польським насильством не видала яких розпорядків, шкідних для українців. Рішення було датоване нарочно з Войнилова, щоби у Львові думали, що митрополит уже в Войнилові, де була ще мала частина австрійського війська.

В Лисничах не міг бути митрополит довго безпечним. Зараз після його відходу із столиці, ухвалили начальники польських властей позбавити обох свободи. Так хотіли заволодіти головою й умалити клира. Клир у своєму домашньому і товариському життю не дуже ріжнився від простолюддя. Мав великий вплив на весь український нарід Галичини. Тому перевели ревізію в епископській палаті в Уневі. Відділи польського війська, у злуці з свавільними товпами „дборовольців", бурлакуючи по краю, пропинили всі села, головно довкола Львова. Наші подорожні мусіли з Лисинич вибіратися дальше.

Але щоби оставших крилошан не лишати поради, треба було придумати способи тайних зносин із ними. Це, що правда, було в тодішніх часах дуже тяжко, але де є сильна воля, там найдуться способи.

Жизневич, священик у Лисиничах, мав сина, котрий походив трохи до школи, тепер допомагав свому батькові при господарстві. В семинарі у Львові був стриєчний брат офіціяла Гарасевича — Саватій, священик тоїж семинарії. Молодець цей був тепер за посередника між митрополитом і Саватієм Гарасевичем. Гарасевич приносив митрополичі прикази і розпорядки крилошанам. Митрополит писав свої листи під адресою молодого Жузиевича, а Саватій Гарасевич ішов нібито на прохід до Лисинич, відбирав тут листи від Жизневича і доручав їх львівським крилошанам.

За цю прислугу митрополит Ангелович відвдячився пізніще. Вставився у цісаря Франца І. і висвятив за цісарським дозволом Жизневича у священики. По смерти батька він одержав парохію в Лисиничах.

Рожнецкі не осягнув своєї мети. Не знав, де скрилися його противники. Тому наложив за особи наших церковних достойників високу нагороду. Своє рішенне проголосив по краю.

Годі було скриватися перед оком збунтованої польської партії. Грозила небезпека від загорілих товп. Тому оба духовники задумали передістатися на Мадярщину.

Вибрали собі найкоротшу і найменше небезпечну дорогу. З околиць, де досі скривалися, пустилися попри **Бібрку, Жидачів ід Бескидом.**

В Юсипичах за Жидачевом відпочали годину у нужденній жидівській коршимі. В Ді**душицях малих** вступили до священика **Підгорецького**. Просили в нього дальшої підводи. Священик не довіряв свому слузі, тому передягнувся сам за селянина і так завіз їх до **Мізуня** в сам сумерк. Оставив їх у камерального управителя **Краля. Тут** заночували. Краль на другий день дав їм два коні, верхівці з провідником і зі сходом сонця виправив їх до **Сеночева**. То крайне село в цій стороні Бескидів; лежить майже на самій галицько-мадярській границі. Однаці з Мізуня до Сенечева веде лише невигідна стежка. Знають її хіба одні **бакуняри** (пачкарі).

Від розсвіту йшли вони тими, сказатиб, вівчими дорогами, непроходими карпатськими горами, прастарими безмежними смерековими борами, з верху на верх, із дебри в дебру. Понайбільше треба було тягнути за собою на вузденці, часто власними руками пробивати мусіли собі дорогу крізь лісові зломи, завалені переходи. Митрополит літами прибитий, не привик до таких трудів — втомився був дуже. Покріплявся лише бескидською водою, з ручаю Мізуньки; продиралися весь час у гору попри цей потік. Сонце клонилося вже ід западови, як видобулись з цих безвістей і допали полонинських верхів Сенечева. Тут митрополита опустили майже зовсім сили. На щастя стрінули там вівчарів із чередою овець. Попросили в них жентиці. Щиросердечні верховинці принесли чим скорше жентиці, грудку свіжого сира і вівсяний пляцок, так званий ощіпок. Це насущний хліб верховинця.

Верховинці бачили, що їх гості над цим святим хлібом лише думки думають, — зловили мерцій кізла, зварили як уміли й погостили приязно. Вже смеркало, як прибули до сенечівського пароха, Сачкевича дня 18. червня 1809. року. Тоді будувався новий парохіяльний дім у Сенечеві. Тому о. Сачкевич мусів приймати своїх небудених гостей у стодолі.

У цьому, майже хатами до Мадярщини припирающому селі, думали наші подорожні, що вже цілком безпечні. Але показалося инакше.

Тоді в Сенечеві був війтом Кость Джулович; його називали: Костела. Чоловік цей, хлопський аристократ, а при цьому пяниця, — вертав того самого дня з Долини. До Долини скликано війтів і там їм новонастановлені урядники польського „правительства" оголосили обіжник, висланий за митрополитом і його офіціялом. Загострено прикази в справі їх придержання й обіцяно нагороду. Вертаючи до дому цей Костела побачив бистрим верховинським оком знатних подорожних, як сходили з провідником крутими стежками в село. Ця незвична в Сенечеві поява звернула увагу війта тимбільше, що до Сенечева і найближчий сусід священик нелегко відважиться пустити в тяжку дорогу. Мимоволі прийшов війтови на думку заманчивий приказ, оголошений в Долині. Знав добре, що в коршмі застане людей повертаючих із роботи на полевищині, завернув війт. Товпі селян що записалися оголосив обіжник і завважав своє підозріння. В цю саму хвилю проминали коршму наші мандрівника і взяли в сторону приходства. Костела, чи то побоюючись кари, чи заманила його надія нагороди або може і з обох причин, — рішився був на все. Одначе більша часть іще зараз придержати подорожтверезих людей, які щойно вернули з роботи, не допустили війта до такої крайности. Але Костела не кидав свого наміру. Горівкою задержав людей біля себе в коршмі.

Тимчасом митрополит із священиком прибув на парохію. А прикинчилося (як то і сьогодня нераз буває у верховинських священиків) що в о. Сачкевича не було ні кусничка хліба. Він післав служницю до сусіда коршмаря, жида, за хлібом. Костела як побачив служницю пароха, почав її розпитуватися. При помочі жида довідався, що йому було треба, переконався, що його підозріння не було безосновне. Рішився. Погостив довволі горівкою селян, котрі були в коршмі, покликав іще й сторожу. Згідно з попереднім приказом усюди по селах була розставлена сторожа, з косами й вилими. З сумерком пішов Костела з товпою на приходство, велів обступити стодолу. Сам із кількома пяними поплечниками пішов до митрополита.

Тут склалося таке, що дуже мусіло вразити серце приятеля простого народа, митрополита Ангеловича. Священик Михайло Гарасевич, із усією щирістю і красномовністю почав відмовляти Костелу і його прибічників від злобного наміру. Спокійний, цілоденними трудами змучений, більше мовчаливий митрополит відслонив верхню свою одежу й вказав на відзнаки високого свого становища, щоби так охоронитися перед нападом Костели. Але тут оден із присутних, пяних селян (із дочерного села **Вишкова**), на імя Молянчук відізвався:

Ви то нашу кров пете, такої тя вилами пробю!"

Оба церковні достойники не відізвалися більше. Вони заночували в стодолі під сторожею кільканацяти людей, зоружених залізними вилами і косами. Як лише стало свитати вісли на призначений для себе віз, запряжений парою волів і під такою самою сторожею завезено їх до Вишкова. Тут полонених ожидали вже: Госіцкі, капітан польських військ, і Петруські, братанець Казимира Петруского, з польського рамени старости стрийського округа. З Вишкова на Княжолку і Болехів прибули 21 червня до Стрия як полонені митрополит із офіціялом. В ночі дня 22. червня ставитися перед Казимира Петруского на переслухання: з якої причини покинули Львів і куди думали втікати?

Але ще тогосамого дня наспіла до Стрия вістка, що австрійське військо зайняло Львів. Австрійські власти привернені назад. Все що Полякам було прихильне, почало заразже думати про себе. Полонених наших випущено на волю. Для ліпшої безпеки дано їм іще перепустку, підписану генералом Точинським. Староста Петаруски, щоби приєднати для себе австрійське правительство, відвіз митрополита Ангеловича і його товариша недолі о. Гарасевича своїм повозом до Львова, де прибули 23. червня 1809. року.

Так ділали і перетерпіли оба наші високі церкові достойники в честь української Галичини в бурливий час 1809. року. Австрійський монарх оцінив заслуги обох наших достойників церкви: митрополита Ангеловича відзначив великим хрестом Леопольда, а офіціяла Гарасевича підніс у стан баронства з титулом Найштерн і відзначив його також ордером Леопольда.

Вкінці не можемо проминути, так би сказати, очевидної кари божої, що упала на всіх тих, які в арештуванню митрополита і його офіціяла найбільшу брали участь, або не старалися не допустити до нього.

Костелу і Моланчука покарано одним роком вязниці в Самборі. Костела вийшов живий із Самбора, а Моланчук умер не відсидівши призначеної кари.

Недовго вже одначе проживав і Костела, чоловік атлетичного вигляду і незвичайної сили. Буйний ще все а до цього пяниця, вмер він першого місяця після свого освободження коло одної хати в Сенечеві. Там на подвірю стояла труна, нова приготовлена для померщого ґазди цієї хижі. Люде стояли коло хати, чекали на священника. Надійшов Костела і жартує:

— Ано хлопці! Чи добра була би ця хата для мене?

Сказав це і поклався в труну. Тут один із присутних, веселий верховинець, схопив за віко, прискочит скоро, прикрив лежачого в деревищі Костелу і придавлює цілим тягаром свого тіла. Не довго придержував він віко, але Кость Джулович (Костела) встав із труни блідий, до трупа подібний. Кілька днів після цієї пригоди зложили Костелу до труни, але вже навіки.

Священик Сачкевич, як видиться, дійсно міг перешкодити злобній пригоді арештування митрополита. Він знав добре Костелу і властний слуга повідомив священика, що з коршми надходить товпа. У першій хвилі небезпеки повинен був своїх гостей перепровадити на мадярську границю, віддалені всего кілька стайків. Рік пізніще священик Сачкевич вертав із Стрия верхом до Сенечева. Нечаянно упав із сполошеного коня; кінь волік його майже чверть милі за ногу в стремени. Священик умер таки на дорозі.

Н. У.

*) Подаємо цю цікаву, давню, пригоду українського львівського митрополита, щоби пригадати нашим читачам, що теперішні Поляки нітрохи у своєму шовінізмі не ріжняться від своїх дідів і прадідів. Бо як дуже пригадує пригода з арештуванням митрополита Ангеловича арештування теперішнього нашого митр. Шептицького, ревізії в Юрі у вошукуванню за оружям в 1918 і слідуючих роках переслідування українського священства і т. д. — Ред.

**) Про архипресвітера Мих. Гарасевича згадували ми вже в статті „В волинській тихій стороні", поміщеній у нашому часописі. На його руки пересилав був рукопис про терпіння волинських Українців під Польщею. — Ред.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часопису „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошення має 30 або більше слів. За оголошення від одного до 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Ся постанова входить в життя 1. грудня б. р. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути прислані до адміністрації „Свободи" 5-6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала цего потреба, був час порозумітися з сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що вона не помістила їх оголошення.

Адм. „Свободи".